

Анастасія АКСЮТІНА

викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ (м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук

СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ЯК ПІДСТАВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Стаття 42 Конституції України проголошує право кожного громадянина на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Підприємницька діяльність є запорукою прогресивного соціально-економічного розвитку будь-якої розвиненої держави. Варто зазначити, що в Україні розвиток підприємництва відбувається в складних умовах, і потребує радикальних реформ. На сучасному етапі становлення ринкового середовища в Україні також особливого значення набуває розвиток малого підприємництва. Саме малі підприємства, що не вимагають великих стартових інвестицій і гарантують високу швидкість обороту ресурсів, здатні найшвидше і економніше вирішувати проблеми реструктуризації економіки, формування і насичення ринку споживчими товарами в умовах дестабілізації економіки і обмеженості фінансових ресурсів [1, с. 160]. Якщо звернутися до міжнародного досвіду розвитку малого підприємництва, то малі підприємства сьогодні стали невід'ємною частиною економік більшості промислово розвинених держав. У країнах ЄС на їхню частку в середньому доводиться 63–67 % ВВП, у США – 40 %, у Японії – 61 %. На малих підприємствах зайнята значна кількість працездатного населення: 72 % у середньому у країнах ЄС, 78 % – у Японії, 75,3 % – у Південній Кореї, 73 % – в Італії, 54 % – у Франції та США. Така роль малих підприємств в економіці розвинутих країн забезпечується систематичною комплексною підтримкою з боку держав, яку підкріплено регулярним та значним за своїми обсягами бюджетним фінансуванням. Уряд США щорічно виділяє малому бізнесу в вигляді грантів майже 30 млрд. дол. З них 12 млрд. дол. призначено для підприємців-жінок, малоприбуткових підприємств (у тому числі тих, що використовують працю інвалідів) [2, с. 225].

Ефективність малого підприємництва в країні обумовлюється створенням дієвого конкурентоспроможного середовища, яке надасть країні високий рівень валового продукту. Чинником, що обумовлює високу соціальну значущість малого підприємництва, є той факт, що за своїм характером мале підприємництво ґрунтується на врахуванні місцевих потреб, інтересів, з орієнтацією на локальні ринки, спирається на історичні та багатовікові культурні традиції країни, різноманіття існуючих культур і

наближає за характером стосунків усередині підприємства до сімейних. За рахунок меншого масштабу малі підприємства виявляються гнучкішими до змінних економічних умов і більшою мірою здатні реагувати на коливання споживчого попиту [1, с. 161].

Які ж особливості розвитку малого підприємництва в Україні? Необхідно зазначити, що в Україні відсутній реальний механізм розвитку та підтримки малого підприємництва. Це передусім пов'язано з такими чинниками, як: 1) криза останніх років; 2) велика кількість податків; 3) складний процес реєстрації юридичної особи; 4) поглинання малих підприємств великими; 5) безробіття тощо. Існує нагальна потреба вирішення цієї проблеми, оскільки успішна діяльність малих підприємств буде слугувати відновленню економіки країни та підвищенню рівня життя громадянина. Варто зазначити, що однією з найпоширеніших форм стимулювання розвитку сектору малого підприємництва в розвинутих країнах Європи є створення для них преференцій в оподаткуванні шляхом введення спеціальних податкових правил (Франція) або застосування загальних правил з окремими пільгами для малих підприємств (Великобританія). Хоча в Україні і функціонує спрощена система оподаткування, але для вдосконалення розвитку малого підприємництва доцільно розглядати міжнародну практику застосування спрощених (спеціальних) режимів оподаткування [3].

Для ефективного розвитку малого бізнесу в Україні, необхідно створення: 1) ефективного механізму державного регулювання; 2) спрощеної системи оподаткування для малих підприємств; 3) надання довгострокових цільових позик; 4) цільове бюджетне фінансування; 5) надання розвитку інноваційній діяльності.

---

1. Пап В. В. Сучасний стан і тенденції розвитку малого підприємництва в Україні. *Бізнес Інформ*. 2013. №6. С. 160–164.

2. Ісаченко Д.А. Малі підприємства в трансформаційній економіці регіону: монографія. Одеса: Ін-т проблем ринку та екон.-еколог. досліджень НАН України, 2009. 406 с.

3. Марченко О.О. Удосконалення організації бізнесу в Україні з урахуванням сучасного зарубіжного досвіду. URL : https://www.kneu.edu.ua/userfiles/conf_sep_14/s2/Marchenko.doc.